

ELMÜ 2023

Aastaruanne

Anu Tamm

Taru Ülikooli raamatukogu, 05.04.2024

MTÜ EESTI LABORIMEDITSIINI ÜHINGU (ELMÜ) põhitegevus on laborimediitsiini kui meditsiini ühe eriala edendamine ja väärtustamine Eesti Vabariigis, oma liikmete erialaste teadmiste ja haridustaseme tõstmine ning teadustöö soodustamine oma erialal.

Liikmed

- 251 füüsilisest isikust liiget
 - 21 seniorliiget
 - võeti vastu 15 uut liiget
 - lahkus 3 liiget
- 8 juriidilisest isikust toetajaliiget
 - Siemens Healthcare Oy Eesti filiaal
 - Baltic Laboratory Systems OÜ
 - AS Surgitech
 - Abbott Diagnostics Division Baltics Region
 - Quantum Eesti AS
 - Labema Eesti OÜ
 - Semetron AS
 - Mediq Eesti OÜ

ELMÜ uued liikmed 2023

DMITRI SISMINTSEV	Lastehaigla
OKSANA JOAMETS	Terviseamet
IRINA EERO	Terviseamet
KAIRI TÕNSAU	Terviseamet
HELEN PAAPSTEL	PERH
SIRJE LAKS	PERH
EVELIN ANION	PERH
POLINA MISHALAGINA	PERH
KASPAR RATNIK	synlab
MARIA VIKLEPP	synlab
ANNA TOPKINA	IVKH
JULIA VAHTUROVA	ITK
KARIN LEHE	ITK
ANNE MUST	resident
INNA RUFFATI	resident

Haridustegevus

- **Üldkoosolekud**

- 5. aprill** Viimsi Artium, Harjumaa

- Nakkushaigused surma põhjustena Eestis – 1711-1850; Tänapäeva epideemia ja molekulaardiagnostika numbrites; Legionella puhang Eestis; Koolituslahendused tänapäeval – HAT ja glükomeetrite veebikoolitused; vereülekanne simulatsioonikoolitus; Ferritiini uuring doonoritel; Metallide määramine; Luumarkerid: vanad head ja uued huvitavad; Roheliste laborite teema; 2022 a. aastaaruande kinnitamine.

- 7. detsember** Jaanihanso Siidrivabrik, Põhja-Pärnumaa

- Õnnest ja õnnetusest; Piiriüleste nakkusohtude kontroll Euroopa Liidus; Validation Manager; Liisa Kuhi doktoritöö tutvustus; Marika Pikta doktoritöö tutvustus; Current trends in HPV primary screening & the importance of objective triage of HPV positive results (Surgitech AS); HPV HR test in primary screening in Czech Republic (Abbott Diagnostics Division Baltics Region); tutvumine Jaanihanso Siidrivabrikuga

Haridustegevus

**ELMÜ XXIII Suvekool – 23. august – 24. august,
Lepanina Hotell, Kabli, Pärnumaa.**

Personaalmehitsiiniist – kliiniline vaade; Tervisekassa vaade PerMed projektile; Uued võimalused vastsündinute sõeltestimises; HLA roll uveaalse melanoomi ravis; Piiriülesed infektsioonid; Seedetrakti mikrobioota ja „vananemine“; Streptococcus pyogenes – klooni rünnak“; ISO 15189:2022 – mis on uut?; Selgus või selgusetus IVD määruse osas; IFCC Public Relations projekti tutvustamine; Green & Sustainable Laboratories; Kõrgtundliku troponiini määramine patsiendilähedase uuringuna (Siemens Healthcare OY Eesti filiaal); Red Cell Antibody Screening: Differences in Technologies (Surgitech AS); Meie uus auto (T); Kopsuvähi sõeluuringu tõenduspõhisus ja hetkeseis Eestis; Geneetika ja patoloogia ühisosa; Tuumorikoe molekulaargeneetiline analüüs – diagnoosi täpsustamiseks ja ravi valikuks.

Osalejaid 123, neist ELMÜ liikmeid 102

EFLM Academy 2023 (44 ELMÜ liiget)

Juhatus töökoosolekud

Anu Tamm, Karel Tomberg, Marge Kütt, Kai Jõers, Monyca Sepp, Ruth Pulk, Paul Naaber

• **31.01. Tartu**

- Kogunes uus juhatus, esimeheks valiti Anu Tamm
- Eelarve, tegevuskava, üldkoosolekute ajad
- Ülevaade ISO 15189:2022 uusversiooni tõlkest, uuest meditsiinilaborispetsialisti kutseomistaja konkursist, uue ELHR taotluste läbivaatamise korra arutelu
- Koolitusstipendiumid (3+2), ülevaade koostööprojektidest

• **08.09. Tallinn**

- Suvekooli eelarve, ettevalmistused XVII BALM kongressiks Vilniuses,
- Küsimus paralleelühikute vähendamisest laborites, TEHIKU ühikute andmekvaliteedi kontrollist, ülevaade laboriteenuste hankeprotseduuridest, TerK farmakogeneetika töögrupi tööst
- Laiendatud koosolek TTL laborianalüüside hindade nüüdisajastamis etteemal

- Suhtlus TA ja SoM-ga IVDR ja LDT teemal
- Suhtlus SoM-ga Meditsiiniseadme seaduse teemal
- Suhtlus EAK-ga EAK sümboli kasutamisest akrediteeritud analüüsidel

Rahvusvaheline tegevus

Organisatsioon	ELMÜ esindaja
IFCC, EFLM	Karel Tomberg
ESCMID	Paul Naaber
EUCAST	Marina Ivanova
EUCAST AFST mükoloogia töörühm	Helle Järv al 2017
EUCAST AMST mükobakterite antimikroobse tundlikkuse töörühm	Kadri Klaos al 2019
BALM	Agnes Ivanov
ECMM	Marika Jürna-Ellam al 2019
IFCC-WG-LEPS töörühm (kvaliteedi indikaatorite kasutamine)	Agnes Ivanov al 2008
IFCC TF-YS töörühm (noored teadlased)	Anna Velts-Lindh (korrespondentliige) al 2015
EFLM WG-PFLM töörühm (patsiendile suunatud laborimediitsiin)	Marge Kütt (korrespondentliige) al 2015
IFCC komitee C-CB (südamemarkerite kliinilisest rakendusest)	Galina Zemtsovskaja (korrespondentliige) al 2017
IFCC komitee C-BM (luu ainevahetus)	Galina Zemtsovskaja (korrespondentliige) al 2019
EFLM TF on "Regulatory Affairs"	Anu Tamm ja Kai Jöers al 2020
IFCC komitee C-MD (molekulaardiagnostika)	Mikk Tooming (korrespondentliige) al 2021
EFLM Task Force „Green Labs“	Mehis Bakhoff al 2022
IFCC WG-eNews töörühm	Siim Iskül al 2022
EFLM TG "Preparation Labs for Emergencies"	Marge Kütt al 2023
EFLM TF "Direct-to-Consumer Testing"	Piret Kedars al 2023

Kodumaised tegevused

- ETerK riikliku jämesoolevähi sõeluuringu töörühm (Karel Tomberg, Katrin Reimand)
- ETerK riikliku emakaelavähi sõeluuringu töörühm (Kai Jõers, Viive Herne)
- TEHIKu projekt „TIS laboriandmete teenus“ juhtrühma liige Anu Tamm
- TEHIKu projekt „Tervise infosüsteemi andmevaatur“ juhtrühma liige Piret Kedars
- SM AMR projekti juhtrühma liikmed Paul Naaber ja Marina Ivanova
- ETerK personaalmeditsiini projekt (Kai Jõers, Tiina Kahre, Sander Pajusalu)
- ETerK projekt „Kodulähedased analüüsid“- lõpetati (Marge Kütt, Anu Tamm)
- ELMÜ kontaktisik WHO Rahvusvaheliste Tervise-eeskirjade (IHR 2005) hindamise läbiviimise töörühmas Paul Naaber

- Ilmus ELMÜ ja Eesti Bioanalüütikute Ühingu ajakirja „Eesti Laborimeditsiin“ 9. number märts 2023

toimetuse kolleegium: Kai Jõers, Jane Kurm, Aivar Orav, Karel Tomberg

EESTI laborimeditsiin

Eesti Laborimeditsiini Ühingu ja Eesti Bioanalüütikute Ühingu ajakiri

nr 9
MAI
2023

Laboriarstide sektsioon

juh. Marge Kütt

- Regulaarne ELHR analüüside taotluste ülevaatus (58 taotlust, 12 protokoll)
- Kiideti heaks "EFLM European Urinalysis Guidelines"
- Ravijuhendite koostöölastamine
 - 40–65aastaste täiskasvanute tervise jälgimise ja haiguste ennetamise juhend
 - Kroonilise venoosse haavandi käsitlemine
 - Kroonilise neeruhaiguse ennetus ja käsitlemine
 - Aktiivsus- ja tähelepanuhäire (ATH) diagnoosimise ja ravi põhimõtted
 - Transfusioonravi juhend (II osa)
 - Sagedasemate ambulatoorsete hingamis- ja kuseteede infektsioonide diagnostika ja ravi

Kliinilise mikrobioloogia sektsioon

juh. Paul Naaber

- arvati ELMÜ ESCMID Affiliated Society (AS) hulka.
- 2 koosolek/koolitust: 30.03 TÜK Ühendlabor, 20.10.Rakvere Haigla
- ELMÜ kodulehel soovituslikud antibiogrammid (versioon 13) vastavalt EUCAST standardi muudatustele.
- ELMÜ kodulehel uuendati *Enterobacterales* resistentsuse detekteerimise algoritmid.
- Koostöö TEHIK-uga mikrobioloogiliste analüüside andmelao loomisel ja selle kasutamisel järelevalves (NAKIS, AMR).
- Osaleti ravijuhendite väljatöötamisel perearstidele:
 - Sagedasemate ambulatoorsete hingamis- ja kuseteede infektsioonide diagnostika ja ravi
 - Sagedasemate naha ja pehmete kudede ning seedetrakti infektsioonide ambulatoorne diagnostika ja ravi
- Osaleti mitmetel infopäevadel ja paneeldiskussioonidel ettekannetega

LOINC tööühm

juh. Anu Tamm

- Tavpärane laborianalüüside haldus
- TEHIK ja TerK ettevõtmisel juurutus uus keskne Terviseportaal terviseandmete kuvamiseks patsientidele.

Toimus intensiivne diskussioon projekti osalistega Tervisekassast ja TEHIKust viitamaks rohketele laborianalüüside kuvamise vigadele. Lahenduste leidmine ja koostöö Terviseportaali parendamisel jääb aastasse 2024

Terminoloogia tööühm

juh. Kaja Vaagen

- Pideva tööna korrigeeriti lisandunud analüüside, provimaterjalide ja proovinõude nimetusi.

Kvaliteedi töörühm

juh. Agnes Ivanov

- Juhendi “Analüütide analüütiline valideerimine meditsiinilaborites” (valdkondade kaupa) kooskõlastamine
- Juhendi “Analüütide verifitseerimine meditsiinilaborites” täiendamine.
- Planeeritud on juhendite kinnitamine 2024. aastal

Südamemarkerite tööühm

juh. Kaja Vaagen

- Veebikoosolek 06.02.2023 „Digoksiini terapeutiliste ja toksiliste väärtuste harmoniseerimine Eesti laborites“.
- Toimus arutelu ja otsuste kooskõlastamine Eesti Kardioloogide Seltsi südamepuudulikkuse tööühmaga.
- 23.03.2023 soovitus Eesti laboritel digoksiini terapeutilise vahemikuna kasutada 0,5-0,8 µg/L (toksiline tase ≥ 1,2 µg/L).

Valkude elektroforeesi tööühm

juh. Galina Zemtsovskaja

- Jätkus koostöö Eesti Hematoloogide Seltsiga valkude uuringute algoritmi teemal.
- Eesti Arstis ilmus algoritmi tutvustav artikkel: Kaja Vaagen, Katrin Reimand, Galina Zemtsovskaja „Valkude uuringute algoritm monoklonaalsete gammopaatiate korral“, Eesti Arst 2023; 102(6–7): 359–361.

Neerumarkerite tööühm

juh. Katrin Reimand

- Anti tagasisidet ja tehti parandusettepanekuid ravijuhisele „Kroonilise neeruhaiguse ennetus ja käsitus“.
- Aruutati ja kommenteeriti EFLM uriinianalüüsi juhise uusversiooni "EFLM European Urinalysis Guidelines" (juhise ei ole veel kinnitatud).

Laboratoorse hematoloogia töörühm

juh. Marika Pikta

- Ajakirjas Eesti Laborimeditiin laste referentsväärtuseid käsitlev artikkel: Marika Pikta, Sirje Leedo, Karel Tomberg “ELMÜ laboratoorse hematoloogia töörühma soovitusel hemogrammi laste referentsväärtuste harmoniseerimiseks” Eesti Laborimeditiin, 2023; 9:24-25.
- Piret Mihkelson esines 17.10.2023 ettekandega “Experience sharing: Sysmex automation line” Roche poolt korraldatud. Balti Hematoloogia Konverentsil “HemaConnect: Bridging Experts in Blood Science”.
- Töö ELMÜ dokumendiga perifeerse vere rakkude morfoloogia ja terminoloogia standardiseerimise alal

Urogenitaalinfektsioonide diagnostika (UGID) tööühm

juh. Kai Jõers

- Aktiivset tegevust ei toimunud

Voolutsütomeetria tööühm

juh. Eva Reinmaa

- Organiseerisiti laboritevaheline kontrollkatse uuringule, millele ei ole välist kontrolli (CD20 B-rakkudel).

Ensüümide määramismeetodite harmoniseerimise tööühm

juh. Aivar Orav

- Aktiivset tegevust ei toimunud

IVDR määruse (EL) 2017/746 rakendamise tööühm

juh. Kai Jõers

- 6 tööühma koosolekut
- 31.07.2023 valmis määruse (EL) 2017/746 juhendmaterjal Eesti meditsiinilaborites kasutamiseks (ELMÜ kodulehel tööühma dokument)
- Jätkus *in-house* meetodite määrusega vastavusse viimise juhendmaterjali koostamine ning *in-house* diagnostikameditsiiniseadme registreerimiseks esitatavate dokumendivormide koostamine

Uus: Prostata spetsiifilise antigeeni määramise Eestis harmoniseerimise tööühm

juh. Galina Zemtsovaskaja

Majandusaruanne 2023

Tulud	
Liikmetelt saadud tasud	17 005,00
Liikmemaksud	4 845,00
Toetajaliikmed	12 160,00
Lepingulised tööd (EHK, Praxis)	1 338,00
Muud tulud	24,54
Suvekool	18 375,00
Pädevuse hindamine	928,00
Kokku	37 670,54
Kulud	
Organisatsioonide liikmemaksud	1 889,30
Üldkoosolekud	11 385,42
Töörühmad	1 601,23
Juhatuse koosolekud	426,59
Suvekooli korralduskulud	21 133,59
Stipendiumid, osalus rahvusvah. Org. töös, EFLM Academy	4 139,10
Ajakiri	2 700,38
Mitmesugused tegevuskulud	138,08
Tööjõukulud	5 737,98
Kokku	49 151,67
Aruandeaasta tulem	-11 481,13
Pangakonto seis 31.12.2023	121 505,51

TÄNU toetajaliikmetele

Lahkus 2 toetajaliiget

Siemens Healthcare Oy Eesti filiaal
Baltic Laboratory Systems OÜ

Liitus

Thermo Fisher Scientific

Täna tähelepanu eest!

Kena
kevadet!

ELMÜ stipendiumid 2024

1. Mikk Tooming

European Human Genetics Conference 2024 Berliin, 1.–4. juuni , 2024

Germline testing in routine care of ovarian cancer patients in Estonia 2009-2023

2. Agnes Ivanov

IFCC WORDLAB 2024 Dubai, 26.-30.mai 2024

Point of Care Activated Partial Thromboplastin Time in Intensive Care Unit

Laboratory Day

5. November

